

Yliopistokirjastoille strategia vuoteen 2007

Suomen yliopistokirjastot linjaavat lähivuosien yhteistyötään strategiassa, joka valmistui loppuvuodesta 2002. Strategian esittelee suunnittelija Irma Reijonen, Suomen yliopistokirjastojen neuvoston sihteeri.

Hänen toimipaikkansa on Helsingin yliopiston kirjasto.

Yliopistokirjastoilla on vahvat yhteistyön perinteet, ja yhteisen strategian laatimisella kirjastot halusivat vahvistaa verkostoitumistaan ja parantaa kykyään tuottaa palveluja yliopistojen tarpeisiin. Strategiaa tekemässä ovat olleet kaikki yliopistokirjastot, kansalliskirjasto ja Varastokirjasto. Se sisältää toimenpidesuosituksia tietoaaineistojen saatavuuden ja kattavuuden parantamiseksi, tieteellisen julkaisu toiminnan tukemiseksi ja opiskelun laadun kohottamiseksi.

Yliopistokirjastojen verkoston visio

Suomen yliopistokirjastojen verkosto on verkostoituvien yliopistojen keskeinen tietoaaineistojen ja -palvelujen tarjoaja. Se vaikuttaa merkittävästi tutkimustoiminnan edellytyksiin ja tunnettuuteen sekä tutkimusten suorittamiseen. Yliopistokirjastot tiivistävät ja laajentavat yhteistyötään vahvistaakseen kirjastojen kykyä tuottaa yliopistojen tarpeisiin kohdennettuja palveluja. Osana tietoyhteiskunnan palveluita verkosto turvaa julkaistun tiedon saavutettavuuden kaikille.

Visio perustuu siihen näkemykseen, että tulevaisuuden yliopistot verkostoituvat laajasti. Virtuaaliyliopiston myötä opetus ja opiskelu verkostoituvat ja monimuotoistuvat. Tutkimuksessa monitieteisyys ja tutki-

muksen kansainvälinen näkyvyys on entistä tärkeämpää. Yliopistot ovat keskeisiä toimijoita alueellisissa yhteistyöverkostoissa ja kehittävät yhteiskunnallisia palvelujaan.

Tietoaaineistojen saatavuus ja kattavuus paremmaksi

Yliopistokirjastot asettavat lähivuosien tärkeimmäksi tehtäväkseen parantaa tietoaaineistojen saatavuutta. Verkostona toimien kirjastot turvaavat sen, että suomalaisen tutkimuksen, opetuksen ja opiskelun käytävissä on mahdollisimman hyvät digitaalisen ja painetun aineiston kokoelmat. Digitaalisen aineiston yhteishankintoja jatketaan. Kokielmien yhteiskäytön helpottamiseksi kirjastot laativat aihealoittaisen aineistojen ja palvelujen tietokartan. Aineistonvälitystä ja etäkäyttöä kehitetään, jotta aineisto saadaan joutavasti ja tehokkaasti asiakkaiden käyttöön.

Kirjastot osa tieteellistä viestintää

Yhä suurempi osa tieteellisistä julkaisuista on saavutettavissa verkon kautta ja myös suomalaiset yliopistot julkaisevat entistä enemmän digitaalisesti. Yliopistojen julkaisujen kansainvälistä näkyvyyttä lisätään sillä, että tietoa suomalaisesta tutkimuksesta tarjotaan tutkimusrekistereiden, aineisto- ja viitetietokan-

tojen sekä portaalien avulla. Kappallisten kustantajien aineistojen hinnat nousevat ja niiden vastapainoksi syntyy tiedeyhteisön omia voittoja tavoittelemattomia referee-arviointiin perustuvia julkaisukanavia. Kirjastot tekevät tunnetuksi uusia julkaisukanavia ja tukevat yliopistojen sähköistä julkaisemista.

Opiskelun hyvä laatu tavoitteena

Yliopistoista valmistuvat tarvitsevat hyviä tiedonhankinnan, käsittelyn ja tuottamisen taitoja. Integroimalla tiedonhallintataitojen opetusta kiinteäksi osaksi yliopisto-opiskelua kirjastot omalta osaltaan vaikuttavat siihen, että yliopistoista valmistuvilla on hyvä akateeminen informaatiolukutaito. Kirjastojen palveluilla ja opiskelussa tarvittavien aineistojen saatavuudella on vaikutusta paitsi opiskelun laatuun, myös valmistumisaikoihin ja tutkimusten suorittamiseen.

Tarvitaan yhteisiä palveluja

Verkostoituvaa yliopistolaitos tarvitsee yhteisesti tuotettuja palveluja, jotka usein ovat tehokkaampia ja taloudellisempia kuin erillisratkaisut. Kansalliskirjasto tuottaa ja koordinoi yliopistokirjastojen verkoston yhteisiä palveluja, joita ovat mm. kirjastojärjestelmä, digitaalisen aineiston hallintajärjestelmä, tie-

dönhakuportaali ja FinELib. Varastokirjasto säilyttää ja kaukolainaa kirjastoista siirrettyä aineistoa. Tarve – ja myös mahdollisuudet – tuottaa yhteisiä palveluja lisääntyy entisestään. Tämän vuoksi tarvitaan rahoitus- ja toimintamalleja, jotka tukevat niiden tuottamista myös muissa kirjastoissa.

Selvitys perusrahoituksesta

Yliopistojen tulosohjaus ja rahoitus-

mallit eivät suoraan anna osviittaa siihen, millä periaatteilla yliopistojen tulisi rahoittaa kirjastojaan. Onkin tarpeen selvittää rahoituksen nykyiset muodostumisperusteet, jotta saadaan kuva muutostarpeista. Uusien koulutusalojen perustaminen, opiskelijamäärien lisäys ja ulkopuolisen tutkimusrahoituksen kasvu lisäävät aineistojen ja kirjastopalvelujen kysyntää. Niiden tulisi heijastua myös kirjastojen rahoituksessa, jotta palvelut voidaan mitoittaa oikein.

taa oikein.

Strategia ja sen tiivistelmä löytyvät verkosta Suomen yliopistokirjastojen neuvoston sivuilta:

<http://www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/neuvosto/>

© LEHTIRUVA